

Málnevndin isolerar seg

»Vanlig fólk eru blivin meira tilvitað, og taka støðu til málspurningin sjálvi. Men almenna málnevndin fylgir ikki við. Hon heldur uppá sína hugsan, og vil ikki kjakast við nakran. Og tað var sendingin týskvöldið eitt dømi um. Kjakið var frálíkt - men almennu umboðini vildu ikki vera við«, sigur Johnny Tomsen, sum plagar at skriva málteigin í Sosialinum

SIJURDUR SKAALÉ

Í kjaksendingini um føroyska málpolitikkinn, sum var í SvF í gjárkvöldið, fall tosið ofta á málteigin í Sosialinum.

Hesin teigur er opin, t.v.s. at øll kunnu skriva í hann. Men hann er nógv mest nýttur av teimum, sum eru ímóti tí sonevnda »almenna málpolitikkinn«, sum Málnevndin stendur fyri.

Í sendingini varð fært fram, at teigurin hevur verið í so stívrendur, og at hann hevur lagt málnevnda undir ymski, hon ikki kann leggast undir.

Vit hava spurt ein teirra, sum plagar at skriva í henda teig, Johnny Tomsen, hvat honum dámdi sendingina.

Góður dialogur

»Eg haldi, at hon var frálík, sigur hann. Tað ber ógvuliga sjáldan til at tosa um føroysku málroktina á ein sakligan og siviliseraðan hátt - men tað eydnast týskvöldið.

Tað varð sagt, at tit hava vent tykkara kritikki ov beinleiðis móti málnevndini.

- Ja, tað hava vit. Og tað er kanska eisini farið um markið onkuntíð. Men tað er heilt náttúrligt, at kritikkurin ofta fær beinleiðis adressu. Tað kemst ikki útan um, at tað eru fólk, sum royna at benda føroyska málið ein ávisan veg. Og tey sita í okkara almennu málnevnd.

Jóhan Hendrik sigur við Sosialin í dag, at nevndin onki vald hevur - hon kann bara leiðbeina. Men Johnny heldur kortini, at nevndin kann ávirka rættliga nógv.

Tað er rætt, at nevndin juridiskt sæð onki vald hevur. Men hetta er okkara almenna málnevnd, og hon arbeiðir fyri almennar pengar. Tað gevur henni sjálvsagt ein autoritet, sum onnur ikki hava. Og at formaðurin kallast »professari« styrkir henda autoritet.

Tosa ikki við nakran. Hesum hevdði Johnny ikki havt so nógv ímóti, um

nevndi ikki hevði tann hugburð, hon hevur.

- Trupulleikin er, at hesir menn ikki vilja í dialog við nakran. Teir vilja ikki viðurkenna, at fólk hava aðra hugsan um málrokt enn teir.

Johnny greiðir frá, at hann fleiri ferðir hevur roynt at fingið í lag ein dialog við nevndina.

Eg havi eisini roynt at provokera teir til at koma fram í eitt alment kjak um málrokt, men teir vilja ikki. Og tað haldi eg vera heilt burturvið. Tí málrokt snýr seg altíð um meiningar. Tað ber ikki til at siga, at nakað er tann neutrali sannleikin í hesum spurningi. Og tí má kjak til.

Johnny Thomsen heldur sendingina týskvöldið vera eitt gott dømi um henda hugburð.

Jóhan Hendrik kann ikki bara siga nei til at tosa við fólk, sum hava aðrar meiningar. Hann er ikki privatpersónur í hesum sambandi, men formaður fyri okkara almennu - og alment løntu - málnevnd.

Vánaligt grundarlag

Eitt annað sum Johnny heldur vera galið við málnevndin er, at hennara visindaliga grundarlag er sera »ridlut«, sum hann tekur til.

Tað, ein tilik málnevnd fer fram, má vera grundað á kanningar. Tað má byggja á okkurt visindaligt støði. Men okkara málnevnd hevur ofta ónga haldbara grundgeving hevur fyrri tí, hon ger. Og tí er tað sum kemur frá henni ofta tað reina tvælt, fyrri at siga akkurat sum er.

Snýr seg ikki um persónar

Men feljur kritikkurin um ikki at vilja í dialog ikki aftur á Johnny sjálfan? Málteigurin verður jú altíð skrivaður undir dulnevni. Fólk vita ikki, hvør stendur aftanfyrri.

Tað haldi eg nú, at tey flestu munnu vita, sigur hann. Tað eru serliga eg og André Niclasen, sum hava skrivað.

- Men hví seta tit ikki navnini undir?

Johnny Thomsen (t.v.) er kónur í russiskum, og hevur eisini skrivað ein russiska-føroyska orðabók - men hon verður ikki givin út, tí hon ikki er í samsvar við »almenna málpolitikkinn«. »Tað er eitt dømi um, at málnevndin ger annað enn at leiðbeina«, sigur hann

Hatta hava vit ofta tosað um. Orsökini til at vit hava hildið nøvnini uttanfyri er, at vit vilja sleppa undan tí persónliga brúkslinum. Í Føroyum er jú altíð vandi fyrri, at fólk tekur støðu til teir sum kjakast heldur enn til tað, kjakast verður um.

Men eg havi eisini skrivað nógv greinir við fullum navnandi undir, og tað sigur tað sama: Málnevndin vil ikki fram í nakað alment kjak.

Og hetta er tað, sum nú hevur fært til, at málnevndin er blivin isolerað. Hon hevur litið og einki samband við gerandismálið og tað, sum hendir millum vanlig fólk. Tey eru farin at gera sær sína egna hugsan um mál-purningin. Og harafturat eru nýggj fólk komin á Fróðskaparsetrið, sum hava eina nógv rúmlikari málhugsan enn teir gomlu.

Hevur málteigurin verið við tí at skapt hetta rakio?

Hetta er nakað sum hevur tikið seg upp millum fólk í 1980'num. Eg tori ikki at siga um teigurin

hevur ávirkað tað - men tað vóni eg sjálvsagt.

Fer at skifta evni

Spurdu um hann fer at halda fram at skriva í málteigin svarar Johnny, at tað veit hann ikki reiðiliga.

Teigarnir hava ofta verið ein kritikur av orðagerðini og málpolitikkinum hjá málnevndini. Endamálið hevur verið at givið teimum eitt mótsæl, soleiðis at fólk hava okkurt annað at taka støðu til.

Um vit hava ávirkað hetta veit eg ikki, men eg haldi, at fólk farnu ári niðri vordin nógv meira málsliga tilvitað. Tí er endamálið, vit settu okkum, í stóran mun rokkið.

Haldi eg fram at skriva, fari eg tí at skifta evni. Eg kundi hugsað mær at tikið ymski upp av tí, sum hendir í føroyska málinum í dag, og sum eingin skrivur um. T.d. stóð í Sosialinum henda dagin, at byrjað formaðurin var burtur stóð. Tilíkt haldi eg vera spennandi, og vert at taka upp - t.d. í málteiginum.

Jóhan H. W. Poulsen um málkjakið í SvF:

Sendingin var frálík

Jóhan H. W. Poulsen visir aftur teimum ákærum, settar vórðu fram ímóti honum í kjaksendingini um málið týskvöldið. Men sum heild dámdi honum sendingina

SIJURDUR SKAALÉ

Í kjaksendingini í SvF mikukvöldið um føroyskt mál, segði vorturinn, at formaðurin í málnevndini, Jóhan H. W. Poulsen, hevði borið seg undan at vera við. Og eingin grundgeving varð givin.

Men sendingin snúði seg um føroyskan málpolitikk - og tí tókst tað eitt sindur lægið, at einki umboð fyrri henda politikk luttók. Og ikki vildi luttaka.

Serliga tveir av luttakarunum høvdu at tí almenna málpolitikkinn. Tann eini hevði eisini beinleiðis at sjálvari málnevndini fleiri ferðir - men eingin var at svara aftur. Tí fekk sendingin eina ávísan slagsíðu.

Fekk boðini seint

Vit hava spurt Jóhan H. W. Poulsen hví hann bar seg undir henda við í sendingini. Hann hevur lítlan hug at tosa alment um tað,

men okkurt vil hann kortini siga:

- Eg fekk ógvuliga stutta tíð at umráða meg í. Boðini komu í seinna lagi. Tað er ikki altíð, at ein er líka væl útborin til eitt tilíkt kjak fyrri opnum skigga, sigur hann.

Harafturat haldi eg tað vera gott, at onnur fólk eisini sleppa íramat. Og Jógvan í Lon stóð seg eftir mínum tykki væl.

Spurdu hvat honum dámdi sendingina sigur Jóhan Hendrik, at hon var frálík.

- Eg neyð hvørja løtu. Kjakið var sakligt og gott.

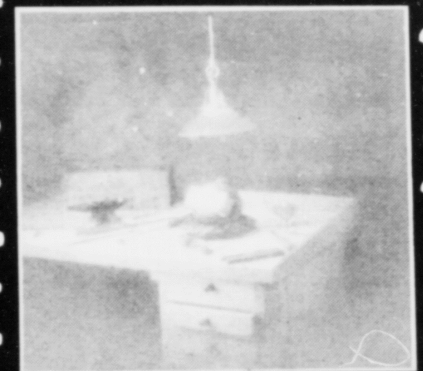
- Men har varð eisini funnist nógv at málnevndini. Nevndin hevur verið ikki nógv hóvlig. Tí dómis varð sagt, at tit hava beint

fyrri onkrum kenniorði.

- Ja - men tað er ikki so. Nevndin hevur ikki beint fyrri nøkrum kenniorði, og hevur heldur ikki møguleika fyrri at gera tað. Vit hava ikki vald til at gera nakað sum helst. Tað, vit gera, er at leiðbeina. Og tað royna vit altíð at gera á ein sømiligan og hóvligan hátt - t.d. í »Orðafari«. Føroyar skulu eistat at vera eitt fritt land. Her kann eingin krevja, at eitt ávíst mál verður nýtt.

Jóhan Hendrik visir annars til tað orðaskifti, verið hevur millum hann og Dan Petersen í Sosialinum. Har hevur Jóhan Hendrik gætt frá sínum sjónarmiðum.

Síðani 1932 hava vit smíðað prýðislutir úr gulli og silvuri til føroyingar

Stokkið inn á golvið og siggið okkara stóra urval. Bæði til menn og kvinnur

Niels L. Arge

á Kongabrunni • Tlf. 11731

